

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ
ΣΥΛΛΟΓΗ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ
HIERAPETRA
ARCHAEOLOGICAL
COLLECTION
ΚΡΗΤΗ / CRETE

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ
ΣΥΛΛΟΓΗ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ
HIERAPETRA
ARCHAEOLOGICAL
COLLECTION

ΚΡΗΤΗ / CRETE

ΚΕΙΜΕΝΟ: Β. ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ & ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΖΑΡΙΦΟΠΟΥΛΟΣ ΜΙΝΩΣ - OFFICE COM.
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: ΒΙΒΛΙΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Ε.

TEXT: V. APOSTOLAKOU
TRANSLATION: D. BROWN KAZAZIS
GENERAL SUPERVISION: PUBLICATIONS DEPARTMENT
DESIGN & LAYOUT: ZARIFOPOULOS MINOS - OFFICE COM.
PRINT: BIBLIOSYNERGATIKI S.A.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ INFORMATION
T: 28410 22462, 28410 25115

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ - HELLENIC REPUBLIC
Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού
Ministry of Culture & Tourism

2011 © ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
2011 © ARCHAEOLOGICAL RECEIPTS FUND
www.tap.gr

Χρηματοδότηση έκδοσης: ΟΠΑΠ Α.Ε.
Edition sponsored by ΟΠΑΠ S.A.

136 IER

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ
HIERAPETRA ARCHAEOLOGICAL COLLECTION

Η Αρχαιολογική Συλλογή Ιεράπετρας άρχισε να συγκροτείται στα τέλη του 19ου αιώνα, όταν φιλόφρακτοι κάτοικοι της πόλης ίδρυσαν το Φιλεκπαιδευτικό Σύλλογο Ιεράπετρας, με σκοπό την περισυλλογή και τη διαφύλαξη των αρχαίων της περιοχής και τη δημιουργία μουσειακής συλλογής. Όσα αντικείμενα αυτού του πρώτου πυρήνα διασώθηκαν από συνεχείς λεηλασίες και καταστροφές και όσα συγκεντρώθηκαν από νεότερες παραδόσεις και ανασκαφές στην περιοχή του Δήμου Ιεράπετρας, χρονολογούμενα από τις αρχές της 3ης χιλιετίας π.Χ. έως τον 5ο αι. μ.Χ., συνιστούν τη Αρχαιολογική Συλλογή Ιεράπετρας, που σήμερα στεγάζεται στο διατηρητέο κτίριο της Οθωμανικής Σχολής ή Μεχτέπι, χτισμένο το 1899.

The Archaeological Collection of Hierapetra began to be formed in the late 19th century, when its antiquities-loving residents founded the Educational Association of Hierapetra (Filekpedeftikos Syllogos Ierapetras), whose purpose was to gather and preserve the region's antiquities, as well as to create a museum collection. All the objects that were saved from damage and looting, and all those collected during the years, turned over to authorities by local or more recently excavated by archaeologists, in the greater region of the Municipality of Hierapetra, dating back from the 3rd millennium BC to the 5th c. AD, form the Archaeological Collection of Hierapetra, housed today in the landmark building of the Ottoman School or Mehtepi, built in 1899.

www.visitgreece.gr

Από το σημαντικό πρωτομινωικό οικισμό στο λόφο Φούρνου Κορυφή Μύρτου (2900-2200 π.Χ.) προέρχονται τα πρωιμότερα εκθέματα της συλλογής, αγγεία αντιπροσωπευτικά των σημαντικότερων ρυθμών της κεραμικής της πρώιμης Χαλκοκρατίας στην Κρήτη, λίθινα εργαλεία και κεραμικοί τροχοί.

Τρεις λάρνακες και μέρος των πενήντα αγγείων από έναν πλούσιο θαλαμοειδή τάφο κοντά στο χωριό Επισκοπή αποτελούν χαρακτηριστικό ταφικό σύνολο της υστερομινωικής ΙΙΙ περιόδου (1440-1050 π.Χ.). Τα περισσότερα αγγεία είναι προϊόντα τοπικού εργαστηρίου, ορισμένα όμως προερχόμενα από το εργαστήριο της Κυδωνίας (Χανιά) και τη μητροπολιτική Ελλάδα αποδεικνύουν τις εμπορικές σχέσεις της περιοχής με άλλους μακρινούς τόπους. Από τις λάρνακες ξεχωρίζει η διάσημη λάρνακα της Επισκοπής διακοσμημένη με εικόνες της αγροτικής ζωής, αλλά και σκηνές κυνηγιού με ανθρώπινες μορφές, σκύλους, αιγάγρους και άρματα.

Από τους αρχαίους οικισμούς στο Βροντά (1190-1070 π.Χ.) και στο Κάστρο (12ος-7ος αι. π.Χ.), πάνω από το σημερινό χωριό Καβούσι, προέρχονται διάφορα αγγεία, αρκετά εισηγμένα από άλλες περιοχές της Κρήτης ή από τον υπόλοιπο ελληνικό χώρο. Μια λίθινη μήτρα για την κατασκευή εργαλείων πιστοποιεί την ύπαρξη μικρής βιοτεχνικής εγκατάστασης στον οικισμό, ενώ τα ειδώλια ζώων που βρέθηκαν εκεί υποδεικνύουν την άσκηση οικιακής λατρείας. Σε αίθουσα της συλλογής αναπαράσταθηκε κτιστός κιβωτιόσχημος τάφος από το νεκροταφείο στο Βροντά (τέλη 8ου-αρχές 7ου αι. π.Χ.). Σε αυτόν είχαν αποτεφρωθεί ένας ενήλικας και ένα παιδί 7-14 ετών. Στα κτερίσματα των ταφών περιλαμβάνονταν μία οινοχόη, μία υδρία και μεγάλος αριθμός από αγγεία πόσης. Μετά την καύση των νεκρών τοποθετήθηκαν στον τάφο κοσμήματα και σιδερένια εργαλεία και όπλα.

Λίγα ειδώλια και πλακίδια χρονολογούνται στην αρχαϊκή περίοδο, ενώ ενδιαφέροντα και σπάνια για την περιοχή είναι τα αττικά ερυθρόμορφα αγγεία του 5ου και του 4ου αι. π.Χ. Η κεραμική της ρωμαϊκής περιόδου (1ος-5ος αι. μ.Χ.) αντιπροσωπεύεται κυρίως από λύνους, αμφορίσκους και μικρά μυροδοχεία.

Στη συλλογή εκτίθενται επιγραφές από την ελληνοιστική και τη ρωμαϊκή εποχή, με σημαντικότερη για την ιστορία της πόλης μια στήλη του 3ου αι. π.Χ. με το κείμενο της συνθήκης μεταξύ των Ιεραπυτνίων και του βασιλιά Αντιγόνου – πιθανότατα του Δύσωνος (229-220 π.Χ.) – της

Μακεδονίας στη μια όψη και τη συνθήκη ισοπολιτείας με την πόλη των Αρκάδων της κεντρικής Κρήτης στην άλλη. Άλλη ενδιαφέρουσα οικοδομική επιγραφή του 2ου αι. μ.Χ. αναφέρεται στην επισκευή των Δημοσίων Αρχείων της πόλης από τον Τίτο Κλαύδιο Αρισταγόρα με δικά του έξοδα.

Μαρμάρινα γλυπτά από την Ιεράπετρα αποτελούν τη σημαντικότερη συλλογή γλυπτών της ανατολικής Κρήτης και αποδεικνύουν την ευμάρεια της πόλης κατά τη ρωμαϊκή περίοδο, όταν η Ιεράπετρα ήταν η μεγαλύτερη και πλουσιότερη πόλη της περιοχής. Εξέχουσα θέση κατέχει το μαρμάρινο άγαλμα της Δήμητρας-Ισιδος, εξαιρετικής τέχνης και διατήρησης, χρονολογημένο στο 2ο αι. μ.Χ. από πρωτότυπο του 4ου αι. π.Χ. Από τα υπόλοιπα γλυπτά ξεχωρίζουν η εικονιστική κεφαλή του αυτοκράτορα Οκταβιανού Αυγούστου (27 π.Χ.-14 μ.Χ.) του τύπου Prima Porta, τα ακέφαλα αγάλματα της Άρτεμης και της Υγείας, το ακέφαλο γυναικείο άγαλμα του τύπου της «Κόρης της Βιέννης», οι ακέφαλοι κορμοί του Ερμή, του Πόθου, ενός Σατύρου ή Σειληνού. Στα αρχιτεκτονικά γλυπτά φαίνεται να ανήκει το σύμπλεγμα Νηρηίδας και δελφινιού (1ος αι. μ.Χ.) που με υδραυλικό σύστημα εκτόξευε νερό και κοσμούσε πιθανότατα την πρόσοψη ενός Νυμφαίου.

The earliest finds of the collection, which include vases representative of the most significant pottery styles of the Cretan Early Bronze Age, stone tools, and pottery wheels, come from the important Early Minoan settlement on the hill of Fournou Koryfi, Myrtos (2900-2200 BC).

Three sarcophagi and part of the 50 vases found in a rich chamber tomb near the village of Episkopi, Hierapetra, form a typical Late Minoan III (1440-1050 BC) grave group. Most of the vases come from the local workshop, while some come from the workshop of Kydonia (Chania) or mainland Greece, demonstrating the trade relations of the region with other, distant places. Among the sarcophagi, the famous Episkopi sarcophagus stands out, decorated with images of rural life and hunt scenes featuring humans, dogs, wild goats, and chariots.

From the ancient settlements excavated at Vrontas (1190-1070 BC) and at Kastro (12th-7th c. BC), above the modern-day village of Kavousi, come various vases, quite a few of them imported from other regions of Crete or from the rest of the Greek world. A stone mold used to produce tools attests to the presence of a small industrial installation in the settlement, and animal figurines found there would suggest the practice of household cults. A built cist tomb from the cemetery at Vrontas (end of 8th-beginning of 7th c. BC)

is recreated in a gallery of the Collection. An adult and a child (age 7-14) had been cremated in it. The funerary offerings for the deceased included an oinochoe, a hydria, and a large number of drinking vessels. After the cremation, jewelry and iron tools and weapons were placed in the grave.

A few figurines and plaques date from the Archaic period, while both interesting and rare for this region is the 5th and 4th c. BC Attic red-figure pottery. Roman pottery (1st-5th c. AD) is mainly represented by lamps, amphoriskoi, and small unguentaria.

The Archaeological Collection of Hierapetra also exhibits inscriptions from the Hellenistic and Roman periods. Of these, the most important for the history of the city is the 3rd c. BC bifacial stele, on one side of which is inscribed the text of a treaty between the Hierapytnans and the King Antigonos of Macedonia, probably Antigonos Doson (229-220 BC), and on the other the text of "isopolitia" treaty between them and the city of Arcades in central Crete. Another interesting inscription of the 2nd c. AD is the one referring to the repair of the Public Archives by Titus Claudius Aristagoras at his own expense.

Marble sculptures found in the city of Hierapetra form the most important sculpture collection in Eastern Crete and are tangible evidence of the city's prosperity during the Roman period, when Hierapytna was the largest and richest city in the area. Other sculptures that may be singled out include the exceptionally well-preserved and of very fine quality marble statue of Demeter-Isis (2nd c. AD copy of an original of the 4th c. BC), the portrait head of Octavian Augustus (Prima Porta type) (27 BC-AD 14), the headless statues of the goddesses Artemis and Hygeia, the headless female statue in the type of the so-called Vienna Kore, the headless torsos of Hermes, of Pothos and of a Satyr or Silen. The complex of a Nereid and dolphin (1st c. AD) which spouted water by means of a hydraulic system seems to have been an architectural sculpture, that most likely adorned the facade of a Nymphaeum.